

Posudek disertační práce MUDr. Kataríny Jaššové

„Porovnání účinnosti psychoterapie a repetitivní transkraniální magnetické stimulace v léčbě psychogenního přejídání „

předkládané v roce 2019 v doktorském studijním programu psychologie na 1. LF UK.

Disertační práce je zaměřena na téma psychogenního přejídání a možností terapeutického ovlivnění. Autorka klade otázku, zda kromě psychoterapie (zejména kognitivně behaviorální terapie) a farmakoterapie může být repetitivní transkraniální magnetická stimulace novou metodou léčby psychogenního přejídání. Práce má 85 stran, seznam použité literatury obsahuje 101 citací literárních zdrojů, převážně zahraničních. Přílohy práce zahrnují dotazníky (Eating Disorder Examination Questionnaire, Food Craving Questionnaire), použité ve výzkumné části práce, dále informovaný souhlas pacienta a dva články publikované v impaktovaných časopisech.

Disertační práce obsahuje teoretickou část, zaměřenou na popis problematiky psychogenního přejídání (z hlediska diagnostiky autorka vidí přesnější vymezení této diagnózy v manuálu duševních poruch DSM-5 (oproti MKN 10). Dále popisuje neurobiologický korelát bažení po jídle a základní charakteristiky repetitivní transkraniální magnetické stimulace, včetně přehledu o možnostech použití této metody v terapii poruch příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie a psychogenního přejídání). Autorka cituje realizované studie a jejich výsledky, se zaměřením na bažení po jídle jako jeden ze základních symptomů psychogenního přejídání.

Výzkumná část práce je věnovaná zhodnocení účinnosti repetitivní transkraniální magnetické stimulace, vedlejším cílem bylo porovnat účinnost této léčby se skupinovou kognitivně behaviorální psychoterapií. Šlo o randomizovanou dvojitě zaslepenou placebo kontrolovanou studii, z níž vyplývá, že došlo k ovlivnění bažení u obou skupin pacientek, avšak rozdíl v efektu aktivní stimulace a placebo je nevýznamný. Autorka uvádí limitaci studie, například v počtu zúčastněných subjektů, a dále v realizaci skupinové KBT terapie s dobrovolnou a nepravidelnou účastí pacientek.

Na základě získaných poznatků autorka sice dochází k závěru, že repetitivní transkraniální magnetickou stimulaci zatím nelze přijmout jako ověřenou terapeutickou metodu pro poruchy příjmu potravy, nicméně zůstává podnětným tématem pro další zkoumání. Inspirací pro další zkoumání by z hlediska psychoterapie byl časově náročnější experiment umožňující systematickou psychoterapeutickou práci a sledování její účinnosti a zaměření kromě bažení na další kvality psychického stavu.

Řešení tematiky poruch příjmu potravy, psychogenního přejídání a možností terapeutického ovlivnění pokládám za velmi aktuální, ať již z hlediska získání nových poznatků, tak pro jejich aplikaci směrem k použití v klinické praxi a léčbě.

Formální zpracování disertační práce je pečlivé a systematické, zejména v zaměření na terapeutickou metodu repetitivní transkraniální magnetické stimulace. Méně propracovaná se jeví část práce týkající se psychoterapie, zejména kognitivně behaviorální terapie, která byla v rámci výzkumu užívána, kde i v přehledu literatury i v popisu KBT se toto téma jeví v porovnání s repetitivní transkraniální magnetické stimulace méně významně. Autorka sama upozorňuje na problémy, které v tomto aspektu v rámci realizovaného výzkumu nastaly a ztížily interpretaci výsledků výzkumu.

Dotazy na doktorandku :

- 1) Jak si lze vysvětlit nízký zájem pacientů o účast ve studii?

- 2) Jak se dá interpretovat nízká compliance pacientů s psychogenním přejídáním v rámci návštěvnosti KBT skupin ?

Předložená disertační práce MUDr. Kataríny Jaššové prokazuje předpoklady doktorandky k samostatné vědecké práci. Doporučuji, aby jí byl po úspěšné obhajobě udělen titul „Ph.D.“ za jménem.

V Praze dne 15.11.2019

Doc. PhDr. Jana Kocourková